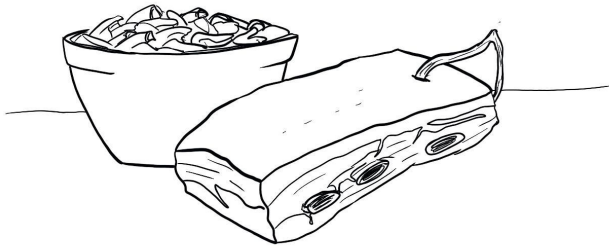

တံးအံ

Rumai Dry Pickled Mustard

Ta'ang (Rumai)

တဲင်းအမ်

Rumai Dry Pickled Mustard

Writer: Ei Lu Ja

Illustration: Ai Yawn Kap

Language : Ta'ang (Rumai)

Edition : Second Edition

Date : October,26.2023

ချေးအီးကိက်။ ။ အီလုဇာ
ကိက်အရာင် ။ ။ အာည်ယုန်းကံပ်
ကျော့တည်း ။ ။ တအာင်း (ရူမာည်း)
ဘော်ကရဲန်းလေး ။ ။ ဘော်ကအယ်
ဆင်ည်းရဲန်းလေး ။ ။ ပကျိုဝ်းကလား အံင်တိုဘာ၊ ၂၆၊ ၂၀၂၃

Ta'ang (Rumai)

Myanmar

Copyright © 2023, Norton Shan State Ta'ang (Rumai) Literacy Group

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

You are free to make commercial use of this work. You may adapt and add to this work. You must keep the copyright and credits for authors, illustrators, etc.

အီးမိုးယားအီ စီဂီပျာ်,လာ် ကအာင်းတဝ်းဒူး(တဝ်းဂံင်း) တံင်ခဲ
င်းလိုင်းကာည်းကူန်းကဲ၊ ဂေါ်ည်းအူတည် ကူန်းကဲစီဒါ်;တံ
အန်း.....

“ဆီမည်းပျာ်,ဂီန်းရဲန်း တဝ်းဒူးကံပ်ဘာည်းထန်ဖဲန်း။”

ဓါည်းဒီး ယားအီမာ် ဟည်တိုဝ်းဓါည် ငါည်းကူန်းကဲဒါ်;.....

“အံဝ်းနံင်အူန်းအံဝ်းဒါ်ရဲန်းတဝ်းအမ့်ဒီး။ မည်းရဲန်းအူန်းလိုည်
ရဲင်းလိုင်းအန်း နှာင်းချမ်းနား... အံဝ်းယံဝ်အျိုဝ်းလဲပ်ပါးစိုန်ဒို
အံဝ်းလာ်မ်း” အီးမိုးမဲန်းအန်းမာ် စီဟည်ရဲန်းဒဲးပေါ၊ ရဲင်းလို
င်းဟံ။ ဘိုန်ဒဲးလာ် ဆင်ည်းအန်း ကာည်း ပကျိုဝ်းအန်း အီး
မိုးတဝ်းဂံင်း တီ,အူန်းကာည်းမာ် ဟည်မအဲး ဒါင်းဒဲး ချမ်း
ဒဲးပေါ,အည်း။

ကာည်းမာ်ဟာ,ကံပ်ဖည်းဘိုးဟံ့။ ဘိုဝ်လှာ်နးအန်း အီးမိုးလှား
တဲဝ်းဒူးကဲကဲဒီးမာ် ဟည်ကယ် ဟည်တန်နးဒဲးဒိုဟံ့။

ဘိုန်ဇဲနး ယာအီစီဒါ; တံ့မဲနးအန်း....

“အံဝ်းနံင်ဟာဝ်းပက်ဆဲလှားတဲဝ်းဒူး စာနံင်ရဲနးတဲဝ်းအမ့်နး။”

ပံင်တဲ,ဒါ;တဲဝ်းဒူးဒီး ညှာလှိုင်းအဲမ်းခြီးမိုး တဲဝ်းဂံင်ဟံ့။

ဓါည်းဒီး အန်းမာ် ဟည်လည်လေးဟာဝ်း ပါ်လှိုင်းကာည်း။ ယာ
မ်းဂီမူ,ပက်အန်းတံ လှားတဲဝ်းဒူးကဲကဲဒီး၊ စီမဲးလ် ကော်နး
အီးလိုည်းဒဲဒီးအူချေ; ဒဲးဇူးပါ် အန်းဟံ့။ ဘိုဝ်စာ်မဲးတံပါ် အန်း
စီဟည်ဒဲးဒါ;....

“ဆီမည်းပက်ကဲနံ။”

ဘိုန်ဇဲနး အန်းမာ် ဟည်ကဒိုနးဒါးအောင်ဒါ;... “ကူနးပါည်း
မား” အန်းကံပ်ဘယ် ဓါင်းဗိုန်ဘိုး လှားတဲဝ်းဒူး တံင်တည်းအန်း
ကဲကဲဒီး။ ဘိုဝ်ကစီင်ဗီးတိုဝ်းအန်းဒီး၊ အန်း ဟည်ယဲဝ်းလ်
ကော်နးအီးလိုည်း အီးချေပံ ကဘျိုက်ခံင်ကာည်း တဲဝ်လလည်၊
တိုးမာ်ဒါင်းဒါင်းဇားဇား နာမူးနာဝါည်းမာ်ချို၊ ကိုင်ပေါ,တင်းပေန်
တံ ကော်နးရူမာည်း ဟံ့။ ဘိုန်ဇဲနး အန်းမာ် ဟည်ယာ်ည်,ဇံ
င်းဖာ်; စီကညးဒါးဒါ;....

“အံဝ်းပက်လှားတဲဝ်းဒူးဒီးလိုည်....။”

ကော်နးလိုည်းဒီးမာ် ပါ်ကညး;ဘည်ဘာည်းကဲနဲဒီး ပါ်ဆိုင်နာ်,
ပံင်နံင်ရဲနးအန်းဒီး။

ဂေါ,မိုး ပါ့ဂေါ ညးကဲ အီးအာဝ်ဟာ,မ လှားတဲဝ်းဒူး
အီးဟည်တန်နး ဟည်ကဲယံဘာညးဇဲနး။ ဓါညးဒီး
အန်းဟည်မှော်,ဒါးဘိုး....

“ဆီကဲန်နံင်ရဲနး လှားတဲဝ်းဒူးဒီး။”

“အံဝ်းဒါးနံင်ဒါးရဲနးတဲဝ်းအမ့ဒီးလိုည်.... မွဲမည်းယာ်ညး,ဒေး..
မွဲမည်းနံင်ဟာဝ်း.... ကော်နးဆီမည်းမိုး။”

“အံဝ်းယာ်ညး,ဒေး ပါ့ လှိုင်ကော်ကဲန်။ အံဝ်းမိုးအည် မိုးကော်နး
တားငိုးကာညးယာအေ ကဲအီးခလာညးဂေါ ညးခဲင်လှိုင်ဒိုဝ်း
ကဲန်.... အံဝ်းဒါးနံင်ဒေးလှယ် ပါ့ ကဲန်အိုအံဝ်းဒီး။”

ဘိုန်ဇဲနး ယာအီမာ် ဟည်အေဝ်းဖ်း စီဒါးတံ့အန်း....

“အော်...အံဝ်းဟည်နာ်, ဆာ်မည်းဒါးဘာညးဇဲနး။ မည်းကံပ်
တာန်ပေန်အီးလိုည်ဒဲဒီး။ ခည်ခလာညးဟာဝ်း ကူန်မည်း ကာ
ညးမာမည်းဒိုဝ်း၊ ပဲအူပီဓါး ဆိုင်ဂီဒဲကော်၊ အို.... စံင်နည် ပဲ
ဟည်ဒါင်းဒိုဒီး။ ကူန်မည်းကာညးမာမည်း အာဝ်ဘာညးဆိယေ
ဝ်။”

ကော်နးအီးလိုည်ဒီးမာ် ဟည်အာမ်းပေါ, ဂေါ,မိုးကဲန်ဒီးနာ်,ကူန်
အန်းကာညးမာအန်း၊ ဆံမ်နာ်,ဘိုးအန်းဘာညးဇဲနး။ အန်းမာ်
ဟည်တိုဝ်းအေဝ်းဖ်း စီဒါး,....

“အော်..... ကဲအာဝ်ဘာညးဆိကဲန်၊ ဆီကဲန်ဒါးနံင်ဒါးရဲနး လှား
တဲဝ်းဒူးကဲကဲနီး။”

“ကန်ဒါးနံင်ဒါးရဲရဲနဲးတဲဝ်းအမ့ဒီးအည်၊ ဟား၊ အည်းဟိုက်အံက် ပျံ ခလဲပ်အည်။”

ဂေါ,မိုး ပျံ ကျော့;ကာည်းဒီးဆံမ်မိုး ပျံ လိုင်းခလဲပ်ယာအီကဲ အီးဂေါ် ညးရိမ်းအိုန်ဒါ်နဲး။ လိုင်းယာအီကဲဒီး မအဲးဒါင်း ကဗါး ပေါ,ခည်း။ ခဲင်းလိုင်းကဲမဲးပေါ, တင်းပိုး၊ တင်းပျေါ် ညး ဂိုန်း ပေါ,အည်း။ ဘည်မိုးမိုဝ်ခါးမာ် အီးမိုးခဲင်းလိုင်း ယာအီကဲ၊ မအဲးညိုဝ်းချီ,ပေါ,ခည်း။

ဂေါ,မိုး တံင်လိုင်းကဲမဲး တင်းဟာ်ညးဂိုင်း။

ဂေါ,ဘာည်းဇဲနဲး အည်စီပေန်လာ်ဒဲး ပျံ ယာအီ။ ဂေါ,မိုး အန်းဆီင်နဲဝ်းမော်ညည်အန်း၊ တံင်ချေမ်းတင်းဟာ်ညး အီးဂေါ် ညး ပျံ လိုင်းခလဲပ်ယာအီကဲ အီးဂေါ် ညးရိမ်းအိုန်ဒါ်နဲး။

အန်းကော်လာ်ဒါ်နံင် အံက်အိုင်လဲဝ်း အန်းဟည်ယဲဝ်းလာ် ယာအီဒီး။ အည်စီဒါ်

တံင်ယာအီဒီး....

“အံဝ်းနံင်ဟိုက်ဟားကဲနဲး..... အံဝ်းဆီင်တိုဝ်းစံမ့ ဘည်ဘာည်း ကဲ နံဒါးလှားတဲဝ်းဒူးရဲရဲနဲးတဲဝ်းအမ့၊ မိုးလှံ ပံင်ဒါးအီးတတ် တင်းက ဆူး ယင်းလာ်ညးဒိုဝ်း။”

“မိုးအိုဝ်အည်။”

အည်မာ် ဟည်အာမ်းပေါ, ပံင်ဒါ်;ယာအီဒီး၊ အန်းစီဟည်မီးဒါ် ပေါ,....

“အော်..... အီးဒါးလှားတဲဝ်းဒူးဟိုက်ကဲနဲး။”

“အိုဝ်း.... အီးဒါးလှားတဲဝ်းဒူးဟံ့။ မည်းဒါးမိုးမိုးအီးဒါးဆီအည်။”

“အံဝ်းအာဝ်တဲဝ်းယဲဝ်း အီးရဲရဲနဲးခံဝ်ဘော်ကံ။ အံဝ်းနံင် ပည် တိုဝ်းဆဲ ဘည်ဘာည်းရဲရဲနဲးကဲန်တံ တဲဝ်းအမ့်ဒီး။”

ဘိုန်ဇဲနဲး ယာအီစီဒါးလတ်တံ့အန်း....

“ဆာ်ဘာည်းဇဲနဲး အိုင်လဲဝ်းဆဲမည်းဒါးနုန်းမည်းအည်။”

ကာည်းမာ် ဟည်အံက်လတ်ဒါး အူတည်ဟံ့။ ဓါည်းဒီး ယာအီ မာ် ဟည်တင်ချင်ပေါ၊ စာနံင်ရဲရဲနဲးနဲ ဘည်ဘာည်းရဲရဲနဲး အီး တံ တဲဝ်းအမ့်ဒီး။ ဓါည်းဒီး အည်ဟည်ဒါး....

“နံက်ဆဲအူတည်ဒဲကဲနဲး အံဝ်းနံင်ပါည်းဆဲတည်းအံဝ်း။ အံဝ်းနံင် ရဲရဲနဲးတော၊ကဲန်နား။”

ဘိုန်ဇဲနဲး ယာအီမာ် ဟည်အံက်နံက်လတ်အည်အူတည်ဟံ့။ ဓါ ညည်းဒီး အန်းဟည်တိုဝ်းဟ်း အိုန်ဂည်းစီဒါး....

“ဘိုန်းဟံ့အည်၊ အာည်းတူရဲရဲနဲးနား။ လအာည်၊အန်း အီး ခို ည်၊ငိုပ်အုန်းဆဲ ကွန်နားအည်။”

အည်မာ် ဟည်ဒါး.... “အော်.... အံဝ်းနံင်ကအာ်မးအုန်းကဲန်။”

ဓါည်းဒီး အီးမိုးအည်မာ် ဟည်ဆော်ည်းလှားတဲဝ်းဒူးဒီး တော်ကံ ပ်ဒိုဟံ့။ ဘိုန်ဇဲနဲး ယာအီမာ် ဟည်ဒါး....

“မည်းဟော်ည်၊ဟံ့ဆော်ည်းအည်။”

“အံဝ်းဟည်ဟော်ည်၊ကဲန်....။”

“ဆာ်ဘာည်းဇဲနဲး တဲးဟပ်တံင်ခဲင်းအိုမ်ပည်း၊ စီဟပ်ဒဲးဘိုး ဆဲး၊အီးချိုက်နား။”

စီတူးဒဲးဘိုး နှာင်းယော်ည်နား။ ဘည်ဘာည်းမာ် အာဝ်လိုမ ဒဲး
အန်းယော်ည်ဒါင်း။ ဆာ်ဘိုန်းဖာ်း ထန်ဆိုင်ဒဲးအဲတ် အန်းယော်
ည်ဒီး။ စီတဲးဟပ်လာ် တံင်ကွန်နား။ ခည်ယာမ်း တဲးဟပ်အဲ
တံင်ကွန်ဒီး။ အဲလိုဟပ်ဟပ်တဲက်တဲက်ဒဲးနား။ ဆာ်အဲဟပ်မာ်
လိုဒဲးအန်းဆံတ်ချို,.... ဆာ်နိုက်ဖာ်းကွန်ဒီး။ အဲဆိုင်ဒါးလှားကဒံဝ်း
ဘိမာ်ဘိုန်း။ ဆိုင်ဒါးစေဘိမာ်ဘိုန်းနား။ မိုးလို့ည် လိုဘိအူန်းက
ရီးကတီး။ အာဝ်ဘိုန်းမဒဲးခူးလဲပ်။ ဂေါ,မိုးဆာ်ခူးလဲပ် အန်းဆ
မားလဲဝ်းဟာ်။ ဆာ်မိုးဇိုဆဲမ်း စီအူန်းရီမ်းငည်း။ ဆာ်မိုးဇိုဆင
ည်း စီအူန်းတံင်ဆတာ,နား။ ဆာ်ဘိုန်းဖာ်း အိုည်းဖိုန်းဆငည်းအ
ခည်း အန်းဟည်ဘျောင်း။ ဆာ်အန်းဘျောင်း စီတဲးရာည်းတံင်ဆ
တာ, နှာင်းအန်းခေါးနား။ အာဝ်ဘိုန်းမ ဒဲးအန်းလံက်ကလာည်း။
ဆာ်အဲမ်း ကလာည်းလံက် နှာင်းဆမားလဲဝ်းဟာ်။ ဆာ်အန်း
ဘျောင်း ဒဲးအခည်း။ မည်းဆံမ်ဆိုင်တဲးဟာ, အာည်,ရာည်း
တာ်

တံင်ဆတာ,မာ် ဘိုန်းအူန်းနား။”

အီးမိုးအည်မာ် ပါ်တညာဝ်း ပါ်တဲးဟပ်တဲင်းပံင်တူးအန်းဒီး
တံင်ကွန်နား။ ဇိုဂီဟပ်အန်းတာ် တဲင်းဒူးဒီး ယာအီမာ် ဟည်ဒါ်း
ဘိုး....

“အို...အည်၊ ကဲန်ဟည်ဘီးဘိုးအူမျိုး.... ဆာ်ဘူနာ်,လှေဒီး ပံင်
ရဲန်းအာည်း နံင်မိုးလို့ည်ဖာ်းလို့ည်းလို့ည်းဟာ်။”

အည်မာ် ဟည်ဇံင်ဇိုန်ဖာ်; ပံင်ရဲရဲနးအနးဒီး စီဒါ;...

“ဆီမိုးဘိုးကဲန်။ ညျမ်ဒိုဟိုဝ် ပံင်နံင်လိုအဲတာ်ရဲရဲနးနီး။”

“အိုး... အည်၊ ယာမ်းရဲရဲနးအဲဘူဒါ;၊ ယာမ်းပါည်းအဲဘူဒါ; ဂျိုးဒါးအဲပါ်ပည်မဲး; လိုဒိုဆဝါးချို၊ အာဝ်ဘိုနးမ ဒဲးအဲမ်းပျိုင်း လံက်ခံင်အီးချိုက်ဟံ့။ အီးအိမ်းအနးမာ် ဘိုနးဟာ၊ အီးခေါးအနးမာ် ဘိုနးအူနးဟာ၊ဟံ့။”

“မိုးလံာ်ကဲန်.... ဆာ်ဘာည်းဇဲနး အီးခေါးအနးလံာ်၊ ဘာည်းမဲးအနးဘိုနးဘိုး။”

ယားအီမာ် ဟည်ဒါ;...

“တဲင်းအမ့ခေါးဒီး အနးဘိုနးအူနးကဗည်ဟာ၊ ဇယ်ဟာ၊ တင်းဟာ၊ကဆူးယင်းလော်ည်၊ ယင်းအျိုဝ်ကဆူးထိုကာည်း ထိုအိုမ်ဘာည်း၊ ဘိုနးကဆူးဘိုးဒါးဟံ့။ မည်းအိုမ်ဘာင်း ဟာင်းဆဲပါ် ကဲန်အိုမ်ည်းနး။ အာည်းဟိုမ်းဆဲပိုမ်း ဆည်းပါ်အံင်း။ အံင်းနံင်တင်းမည်းဟာ၊ တဲင်းအမ့ခေါး ကဆူးယင်းလော်ည်၊ ပံင်ဇိုဝ်ပေပ်မည်းခညျေးဒိုင်း။ အံင်းနံင်တူးဘိုးအာည်းဟာ၊ချောက်မက်ကဆိုမ်ဒဲနး။”

ဘိုနးဇဲနးအည်မာ် ဟည်အေဝ်ဒါးဒါ;...

“အော်.... ကဲန်၊ အံင်းမာ် ဆီင်နာ်၊ခည်း ဘာည်းမဲးအနး ဘာည်း။”

ယားအီမာ် ဟည်ကနဲတ်တင်းဖာ်; ကာည်းဟိုမ်းဟာ၊ အီးမိုး အည်မာ် ဟည်ကဇော်ည်ဖာ်;ယားအီဒီး နှာင်းကာည်းဇေဝ်း ဟော်ည်၊တင်းဟံ့။

ဓါည်းဟော်ည်,တင်းကာည်းဒီး၊ ကာည်းဟည်အံက်ဟိုမ်း တံန်
တော,ဟာ်။ အီးမိုးအည်မာ် ပါ် ဟိုမ်းပါ် ကလောင်းဒါ်;....

“အိုး;....ဆင်းယောင်းဒီးကဲန် ကအာပ်ယောင်း အဲမ်းတဲင်းအမ့် က
ဆူးယင်းလော်ည်,နီးကာည်း ချော်က်နီး။ ဆင်းပေါ, ခည်းခည်း၊
ပဲန်ပေါ,ခည်းခည်း..... အံင်းကံပ်ဘယ်ဒိုပိုမ်း အယ်ဆလဲ,ဟာ်။
ဓါည်းဟော်ည်,ကာည်းတတ် ဟိုမ်းပိုမ်းဒီး အည်မာ် ဟည်အံက်
ဟ်;အူတည် စီဒါ်;....

“အိုင်းကဲန် အံင်းဟည်ခိုည်းခည်းခည်းနား။ အံင်းဟည်နာ်, ဘ
ည်ဘာည်းရဲန်းအီးတတ် တဲင်းအမ့်။ ရဲန်းမာ်ဟည်ဘိုန်း ရဲန်း၊
ဟာ,မာ် အံင်းဟည်ကတူးဟာ, ကေးစူးဒါင်းခည်းနား ကဲန်။”

“အိုင်း.... မည်းခုဘီးလို့ည် ပံင်ပနံင်းအံင်းနား။ ဟာင်းမည်းဒါး
လော်ည်းလော်ည်းနား။”

အီးမိုးအည်မာ် ဟည်လည်လေးစီးဟောင်း ပါ်ခလဲပ်ကဲန်အို အ
န်းဟာ်။ အီးမိုးယာအီမာ် ဟည်နံက်လာ် အီးမာည်းအန်းဒေး ဒ
လှိုင်း၊ စီဗိုင်းလ်ဒါးအရာင် ဂီအံက်အူန်း တံင်တံင် ဘာည်း
ဇဲန်း၊ ဇိုဂီအံက်အန်းတတ် တံင်တံင်ဒီး အန်းဟည် တဂေန်း
ဒါ်;...

“အော်... အဲရူမာည်းနီး ဆံမ်ဆမားစံမ့် ရဲန်းလည်လေးတဲင်း၊
ချေးမဲ့မိုး အီးတဇူးရဲန်းဒေးမာ် အာပ်နာ်, ဘည်ဘာည်းမာ် အံ
င်းခိုည်းခည်း အံင်းဘိုန်းပေန်ကော်န်းရူမာည်း၊ ဘိုန်းအံင်းဟာ,
တဲင်းရူမာည်း၊

အံဝ်းတာင်ခည်းကေးစူး တၢ်ကုန်းတားအီးတဇုးရဲရဲလေးပွေး
ဒေး တဲဝ်းအမိနီး။ ဆၢ်အဲဒါ်လၢ် ကမဲးခြိုဝ်း။ ဆၢ်အဲမိ
ကော်နီးရူမာ်ခည်းခည်း။ ခုဒဲးအဲဘီး တဲဝ်းပံင်ဟာ,ဒေး ကုန်း
တားအဲကဲ။ လိုဒဲးအဲအုန်းကနဲး၊ လိုရဲရဲအဲဟာ, လိုဟပ်တံင်
နော့အဲဆေဆေဟၢ်။

